

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobců: **a) Ing. P. K., b) G. K.**, oba zast. Mgr. Barborou Klouda Jestřabovou, advokátkou se sídlem Hlinky 57/142a, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 1191/40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2024, č. j. KUOK 132427/2024, v řízení o kasační stížnosti **M. Z.**, zast. Mgr. Ludvíkem Novotným, LL.M., advokátem se sídlem Václavské náměstí 76, Letohrad, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 4. 2025, č. j. 65 A 106/2024-40,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 4. 2025, č. j. 65 A 106/2024-40, **se z r u š u j e .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je otázka, zda M. Z. (dále jen „stěžovatelka“) náleží postavení osoby zúčastněné na řízení v řízení vedeném před krajským soudem o žalobě žalobců (stavebníků) ve věci zastavení řízení o jejich žádosti o nové rozhodnutí týkající se stavby na pozemku žalobců sousedícím s pozemkem ve vlastnictví stěžovatelky.

[2] Magistrát města Prostějov vydal dne 2. 5. 2018 k žádosti žalobců společný souhlas s přístavbou skladu na pozemku parc. č. st. XA v k. ú. x, obci P.. Na základě rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 11. 2018, č. j. 29 A 88/2018-47, vyhovujícímu zásahové žalobě stěžovatelky, Magistrát města Prostějov společný souhlas zrušil. Záměr však již byl realizován, a proto byl dán důvod k vedení opakovaného stavebního řízení podle § 129 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý StZ“), které se vede u stavby prováděné nebo provedené podle rozhodnutí nebo opatření vyžadovaného starým StZ, které bylo pravomocně zrušeno. K provedení opakovaného řízení pověřil žalovaný rozhodnutím ze

dne 6. 5. 2021 Magistrát města Olomouce, který rozhodnutím ze dne 20. 6. 2022 žádost žalobců o společné povolení (za kterou je podle § 129 odst. 5 StZ považováno původně podané společné oznámení záměru) zamítl, protože záměr přístavby skladu nebyl v souladu s územním plánem města Prostějov. Stěžovatelka byla účastnicí tohoto řízení jako vlastnice sousedního pozemku.

[3] Žalobci podali dne 29. 6. 2024 žádost (ze dne 28. 6. 2024) o vydání nového rozhodnutí v opakovaném stavebním řízení z důvodu změny územního plánu města Prostějov. Magistrát města Olomouc rozhodnutím ze dne 3. 9. 2024, č. j. SMOL/355990/2024/OS/OP/Tic, řízení zastavil podle § 66 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 102 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jelikož žádost neodůvodňovala zahájení nového řízení. Žalobci totiž žádostí ze dne 28. 6. 2024 žádali o povolení samostatné stavby skladu, nikoliv o nové rozhodnutí ve věci přístavby skladu, jež byla předmětem opakovaného stavebního řízení. Stěžovatelka účastnicí tohoto řízení nebyla.

[4] Žalobci se proti rozhodnutí Magistrátu města Olomouc o zastavení řízení bránili odvoláním, které zamítl žalovaný výše nadepsaným rozhodnutím a rozhodnutí magistrátu potvrdil. Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou, o které vede řízení Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci pod sp. zn. 65 A 106/2024.

[5] Stěžovatelka se podáním ze dne 21. 2. 2025 přihlásila krajskému soudu jako osoba zúčastněná na řízení podle § 34 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud nyní napadeným usnesením rozhodl, že jí toto postavení nenáleží. Shledal, že osoba přímo sousedící s pozemkem žalobců by mohla být dotčena na svých právech v případě meritorního rozhodnutí, avšak napadené usnesení o zastavení řízení je toliko procesním rozhodnutím. Jde o posouzení procesní otázky, zda jsou splněny předpoklady pro vedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí. V takovém případě napadeným rozhodnutím nemohlo dojít k zásahu do práv stěžovatelky a nemůže k němu dojít ani rozhodnutím soudu ve věci samé.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Stěžovatelka napadla výše označené usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., na základě kterého požadovala napadené usnesení zrušit.

[7] Stěžovatelka měla za to, že krajský soud nesprávně posoudil otázku přímého dotčení jejích veřejných subjektivních práv. Připomněla význam procesního práva, jeho vztah k právu hmotnému a že procesní normy je třeba vykládat s ohledem na jejich smysl a účel. Napadené usnesení označila za nežádoucí formalismus. Rozhodnutí o tom, zda řízení bude pokračovat, nebo bude zastaveno, má dle stěžovatelky zásadní dopad na to, zda bude moci uplatnit své námitky a bránit svá práva, která by mohla být dotčena výsledným rozhodnutím o stavbě. Krajský soud sám připustil, že meritorním rozhodnutím by stěžovatelka mohla být dotčena. Stěžovatelka zdůraznila, že vlastní nemovitost v těsném sousedství stavby a aktivně se zasazuje o její odstranění, které žalobci dalšími a dalšími pokusy o legalizaci stavby oddalují. Dle stěžovatelky bylo nesprávné též tvrzení krajského soudu, že k zásahu nemůže dojít ani jeho rozhodnutím ve věci. Uzavřela, že krajský soud

pokračování

formalisticky oddělil procesní otázku od jejích dopadů na hmotná práva stěžovatelky a jeho postup je v rozporu s právem na spravedlivý proces.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je projednatelná. Poté přistoupil k přezkumu usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Osobami zúčastněnými na řízení jsou podle § 34 odst. 1 s. ř. s. *osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*

[11] Podle § 34 odst. 4 s. ř. s. *[s]oud usnesením vysloví, že ten, kdo se domáhá postavení osoby zúčastněné na řízení, a podmínky pro to nesplňuje, není osobou zúčastněnou na řízení.*

[12] Jak správně poukázal krajský soud v bodě 5. napadeného usnesení, Nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, že z § 34 odst. 1 s. ř. s. vyplývají dvě podmínky, které musí být kumulativně splněny pro to, aby se subjekt stal osobou zúčastněnou na řízení. První podmínka je materiální a splňuje ji ten, kdo je přímo dotčen na svých právech a povinnostech vydáním napadeného správního rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a dále ten, kdo může být přímo dotčen zrušením správního rozhodnutí soudem či vydáním soudního rozhodnutí podle návrhu, ale není účastníkem řízení. Druhá podmínka je formální a splní ji ten, kdo výslovně oznámí, že bude v řízení práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat (viz rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2010, č. j. 7 As 70/2009-190, č. 2341/2011 Sb. NSS, nověji např. ze dne 25. 11. 2021, č. j. 7 As 211/2021-16, odst. [9], ze dne 2. 8. 2023, č. j. 5 As 79/2023-22, odst. [9], ze dne 9. 1. 2025, č. j. 9 As 242/2024-15, odst. [13]).

[13] Není sporné, že stěžovatelka je vlastnící pozemku sousedícího s pozemkem, na kterém byl, popř. má být realizován stavební záměr žalobců, a že splnila formální podmínku postavení osoby zúčastněné na řízení, jelikož krajskému soudu výslovně oznámila, že v řízení bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (oznámení na č. l. 29 spisu krajského soudu). Stěžovatelka však nesouhlasí s krajským soudem, že nesplňuje podmínku materiální, tj. že není dotčena na svých právech napadeným správním rozhodnutím a že nebude dotčena ani rozhodnutím soudu ve věci samé. Námitky jsou důvodné.

[14] V projednávané věci žalobci žádali o nové rozhodnutí podle § 101 písm. b) správního řádu, dle kterého *[p]rovést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže [...] novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta.* Tvrdili, že jejich stavební záměr již je v souladu s územním plánem (žádost na č. l. 1 správního spisu). Stavební úřad řízení zastavil podle § 102 odst. 4, věty první, správního řádu, dle kterého *[p]okud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví.* Předmětem žádosti o nové rozhodnutí totiž dle

stavebního úřadu nebyla původně projednávána přístavba skladu, ale nová stavba skladu, o které stavební úřad dosud nerozhodoval. Dle stavebního úřadu tak nebyla splněna podmínka existence zamítavého rozhodnutí ve věci, čímž neexistoval zákonný podklad pro postup dle § 101 písm. b) správního řádu (viz rozhodnutí na č. l. 15 správního spisu). Uvedené potvrdil žalovaný na st. 7 a 8 svého rozhodnutí založeného na č. l. 21 správního spisu.

[15] Krajský soud v napadeném usnesení konstatoval, že předmětem soudního řízení bude toliko procesní otázka, zda se má vést nové řízení či nikoliv, což se dle něj nedotýká práv stěžovatelky. Takový závěr ovšem není správný.

[16] Nejvyšší správní soud již opakovaně ve své judikatuře dospěl k závěru, že formulace užitá zákonodárcem v § 102 odst. 4 správního řádu je poněkud nepřesná a vede k absurdnímu závěru. Řízení o žádosti o nové rozhodnutí je zahájeno již podáním žádosti (§ 44 odst. 1 správního řádu) a k zastavení řízení má dojít v situaci, kdy žádost neodůvodňuje vydání nového rozhodnutí ve věci samé (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 5. 2018, č. j. 3 Ads 97/2017-33, odst. [19]; ze dne 28. 8. 2019, č. j. 2 Azs 390/2018-46, odst. [16]; ze dne 14. 3. 2025, č. j. 5 As 202/2024-22, odst. [29] a [31], a ze dne 2. 5. 2025, č. j. 5 As 9/2025-43, odst. [19]). Správní orgán žádost o vydání nového rozhodnutí nezamítá jako nedůvodnou, ale řízení usnesením zastaví (srov. JEMELKA, Luboš, a kol. § 102 [Společné ustanovení]. In: JEMELKA, Luboš, a kol. Správní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 743).

[17] Správní orgán tedy musí tak jako tak provést meritorní posouzení věci a buď vydá nové (kladné) rozhodnutí o původní žádosti, anebo, nejsou-li splněny podmínky, řízení zastaví podle § 102 odst. 4 správního řádu (srov. již citovaný rozsudek č. j. 5 As 202/2024-22, odst. [29]). Zastavení řízení podle § 102 odst. 4 správního řádu proto není pouze z procesních důvodů, jak by se mohlo zdát z užití terminologie, ale zastavovací usnesení lze srovnat se zamítavým meritorním rozhodnutím, přestože se o něj formálně nejedná (srov. již citovaný rozsudek č. j. 5 As 9/2025-43).

[18] Nelze též opomenout, že nové řízení je pokračováním původního řízení o žádosti. Proto i správní řád v § 102 odst. 6 připouští využít podkladů původního rozhodnutí, nevylučuje-li to důvod nového řízení (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 10. 2018, č. j. 5 As 122/2016-36, č. 3829/2019 Sb. NSS, odst. [38], ze dne 28. 8. 2019, č. j. 2 Azs 390/2018-46, odst. [16], ze dne 24. 2. 2023, č. j. 3 As 301/2022-35, odst. [46]). V projednávané věci byla stěžovatelka účastnicí původního stavebního řízení jako dotčená vlastnice sousedního pozemku.

[19] Nejvyšší správní soud má proto ve shodě se stěžovatelkou za to, že je jakožto vlastnice sousedního pozemku dotčena na svých právech nyní napadeným správním rozhodnutím a že může být dotčena též rozhodnutím krajského soudu ve věci samé. V případě, že by krajský soud žalobě žalobců vyhověl a oproti správním orgánům shledal, že předmětem žádosti o nové rozhodnutí je stejná stavba, jako byla předmětem původního stavebního řízení, budou správní orgány znovu posuzovat, zda jsou dány důvody pro vydání nového rozhodnutí. Budou se zabývat tím, zda je důvod vydat společné povolení stavby, včetně posouzení otázky souladu záměru s územním plánem. Stěžovatelce tedy náleží postavení osoby zúčastněné na řízení, a proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

pokračování

IV. Závěr

[20] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu zde uvedeným (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a bude se stěžovatelkou jednat jako s osobou zúčastněnou na řízení podle § 34 odst. 1 s. ř. s.

[21] Nejvyšší správní soud zároveň věc nevrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť žádné formalizované soudní řízení o tom, zda je stěžovatelka osobou zúčastněnou na řízení, nepřichází v úvahu (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2020, č. j. 8 As 350/2019-34, odst. [19]).

[22] Ohledně nákladů řízení stěžovatelky o kasační stížnosti je na krajském soudu, aby v rozhodnutí ve věci samé zvážil postup podle § 60 odst. 5 *in fine* s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. června 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu